

1-12), որուն յետոյ գրաբար թարգմանութիւնն ալ տուած է նոյն թարգմանիչը: Յետոյ կատարուած է լատինականը նշանաւոր լատինաբան Հ. Վիթթորիոյ ձեռնվեզէ Յիսուսեանի ձեռքով, եւ այնուհետեւ յաջորդած են միւս թարգմանութիւնները:

Հարկ է յիշատակել հոս ընդհանուր դժուրութիւններու կարգին նաեւ Սրբազան Քահանայապետ Պիոս ԺԲ-ի բարձր գնահատանքը՝ որ հաճած է յատուկ օրհնութեամբ վարձատրել բազմերախտ հեղինակը: Նմանապէս Վենետիկի ծիրանաւոր պատրիարքը Ա. Փիացցա՝ որ նոյնպէս առանձին նամակով մը կը յայտնէր իր համակրութիւնը բանաստեղծին:

Ճիշդուէ Գալիքաձձի, իր ապագան որոնող սկսնակ քերթող մը չէ, ան արդէն անուն մըն է եւ հեղինակ բազմաթիւ քերթուածներու: Ծնած Պելլունոյ գաւառին Լիմանա աւանը 9 Օգոստոս 1901ին, նուիրուած եկեղեցական վիճակի, ուսումները կատարած Ֆելթրէի կղերանոցին մէջ եւ 1927ին ձեռնադրուած քահանայ, եւ այնուհետեւ իր մէջ բանաստեղծական տաղանդը ալ աւելի հզօր արտայայտութիւններով երեւան եկած է: Շատ կանուխէն, ան կը սկսի երգել, տակաւին շատ երիտասարդ հասակի յղացում մըն է, օր. Galassia (Carne sidereo) երկար քերթուածը՝ նրւիրուած աստղերու երգին, ուր այսօրուան աստղաբաշխական գիտութիւնը ճարտարօրէն զուգուած է գիցաբանական ակնարկութիւններու, Ս. Գրքի աւանդութիւններուն եւ քրիստոնէական խորհրդապաշտութեան հետ: Հասուն հասակին մէջ է որ ամբողջացնելով զայն եւ կատարելագործելով՝ տուած է հրատարակութեան, ու ձեռք բերած մեծ յաջողութիւն, արժանանալով նոյնիսկ երկրորդ տպագրութեան:

Յաջորդաբար տուած է Gregorio XVI, Arriba España!, Tatra, La Sagra di S. Vittore, Dalle Paludi Pontine all'Agro Redento, In morte del Duca d'Aosta, Մենագրու-

թիւն մը Քրիստափոր Քոլոմպոսին վրայ՝ գրուած Ամերիկայի գիւտին 450րդ տարեդարձին առիթով, արժանացած ոսկի մետալի՝ ձեռնվեզի Գրական ու Գիտական Մշակութային Ընկերութեան կողմէ:

Ճիշդուէ Գալիքաձձի իր այս գրական զբաղումներու մէջ, միանգամայն է եռանդուն քահանայ մը եւ առաքեալ ճշմարտութեան, մաքուր եւ բարձր զաղափարականի, գիտակցօրէն միացնելով իր անձին մէջ առաքելական ոգին բանաստեղծի զբնի հետ: Ան, 11 Նոյեմբեր 1931էն ի վեր ժողովրդապետ է Ֆրասսեմէի (Պելլունոյի գաւառ), Տոլմիթներու ծոցին մէջ հանդիպող զեղեցիկ գիւղակին, ուր ամառները բազմութիւն մը քաղաքացիներու կը վազէ ի սէր լեռնային նուրբ ու առողջ կլիմայի, մոռնալու համար ատեն մը կեանքի ծանրութիւնը: Շնորհիւ իր առաքելական գործունէութեան՝ այդ միջավայրը՝ հակառակ աշխարհիկ հոսանքին յարատեւ ազդեցութեան եւ հմայքին, պահած է ցարդ իր մաքուր բարքերը, մանակցելով հանդերձ յառաջադիմական ձեռնարկներուն: Իր ժողովրդապետական տան կից հաստատած է նաեւ ծաղկոց մը իր գիւղին մանուկները կրթել տալու համար՝ խնամքին տակ Աստուծոյ նուիրուած սրբասուն կուսաններու:

Սօսքի ձիրքն ալ ունի, զոր կիրակի օրերուն մանաւանդ ի յայտ կը բերէ ժողովուրդին ուղղած իր քարոզներուն մէջ: Ես ինքս լսած եմ իր տաք, կորովի, պատճառաբանեալ ու զգացումով լի քարոզները՝ որոնք կ'ենթադրեմ թէ մեծապէս կ'ազդէին նաեւ ժողովուրդին վրայ:

«Բագմավէպ»ի խմբագրութիւնը այս համոռոտ գրախօսական տողերու աւարտին՝ կը մաղթէ իր ազնիւ բարեկամ ու հայասէր մեծ իտալացիին, որ բանաստեղծի տաղանդն ըլլայ իր մէջ միշտ բեղուն, եւ զեռ բխին իր զգայուն եւ խանդավառ հոգիէն երգեր՝ քանի որ ներշնչումի աղբիւրը զեռ իր առատ ինքնահոսումին մէջն է:

Հ. Մ. Ճ.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ

ԱԹԵՂԱՀԱՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՈՒՌՀԱՅԻ
Ք Ո Ւ Ք
ԱՌ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅՍ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՊԱՐՍԻՑ
ՎԱՍՆ ՀԱԽԱՏՈՑ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԱՑ ԵՒ Ի ԼԱՏԻՆ ԼԵԶՈՒ ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ
Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ք. Ա. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
 ՄԻԱՆՁԵ ՄԻԹՔԱՐԵԱՆ
 Էջ 80 — ԳԻՆԵ Է՛ 2,85 ՁՈՒԻՑ. ՅՐ.

AITHALLAE EPISCOPI EDESSENI
EPISTOLA
AD CHRISTIANOS IN PERSARUM REGIONE
DE FIDE

::: La Messa (Letta) in Rito Armeno :::
 Tradotta in Italiano Prezzo Lire 4

Հ. Կ. ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Հ Ա Յ Կ Ա Յ Ս Ե Ր Ք
Բ Ի Ի Զ Ա Ն Դ Ի Ո Ն Ի

Բ. ՀԱՏՈՐ (Բ. ՏՊ.)
 ԳԻՆԵ Է՛ 4 ՁՈՒԻՑ. ՅՐ.

Ը Ն Դ Մ Ա Մ Լ Ո Վ
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՀԱՅԵՐԷՆԻ
 ԹՐԻԵՆՑ՝ Հ. Թ. Վ. ԹՈՄԱՃԱՆ

1943

ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ ՅՈՒԵԼԵԱՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹԻ

1843-1943

Հայ գրի կեանքին մէջ աննախընթաց յաղթանակ մը եւ Միջազգային Մամուլի պատմութեան համար նշանակելի դէպք մըն է ԲԱԶՄԱՎԷՊԻ այս հարիւրամեակը:

Ազգային ոչ մէկ թերթ կամ օրագիր, եւ նոյնիսկ եւրոպական հագուազիւտ թերթեր, այնքան երկար ժամանակ տեւած եւ գործած են դիմադրելով այլեւայլ դժուարութիւններու եւ ծառայած բարձր գաղափարականի՝ ո՛րքան ԲԱԶՄԱՎԷՊԻ: Ու երբ ներկայիս ալ գոհու նակութեամբ կը շարունակենք տալ ազգը անոր Ոսկեղէն Յոբելեանին, Սմբազրութիւնս հպարտ կը զգայ ներկայացնելով հայ ազգի եւ բովանդակ գիտական աշխարհի՝ Մխիթարեան Տան գրական բազմաճիւղ գործունէութիւնը, նուիրուած մասնաւորապէս Հայ Մատենադրութեան ու Լեզուին, Հայ Պատմութեան, Հայ Արուեստին, ծանօթացնելով միանգամայն Եւրոպացիին՝ հայկական կեանքն ու գեղարուեստը, եւ փոխադարձ եւրոպական գրականութեան ու արուեստին գեղեցկութիւնները հայ ժողովուրդին, մանաւանդ իր ԳԵՂՈՒՆԻ բացառիկ թիւերու շքեղ էջերուն մէջ:

Աշխարհաստան պատերազմով ստեղծուած չարաղէտ կացութիւնը սակայն, չի թոյլատրեր ո՛ր եւ է ձեւի տակ տօնախմբելու այժմ ԲԱԶՄԱՎԷՊԻ այս պանծալի դարադարձը, որուն անշուշտ արդար նախանձախնդրութեամբ պիտի փափաքէին իրենց մասնակցութիւնը բերել հայ բազմաթիւ թերթերն ու օրագիրները, գտնելով իրենց Երիցազոյն Անդամի այդ փառաւորութեան եւ յաղթանակի տօնախմբութեան մէջ՝ հայ գրի ընդհանուր զնահատանքի եւ յաւերժացումին հետ նաեւ իրենց գոյութեան անժխտելի ապացոյցը:

